

HİNDİSTAN'IN DONANMA GÜCÜ VE DENİZ STRATEJİSİ

Dr. Cenk TAMER

Çin'in Hint Okyanusu'ndaki varlığını artırması, Hindistan'ın donanmasını güçlendirmesi ve deniz gücü olarak yükselmesi için bir gerekçe oluşturmaktadır. Hint Okyanusu'nda artan jeopolitik rekabette öne geçmek ve güvenlik tehditleriyle mücadele edebilmek amacıyla Hindistan'ın modern bir donanmaya ihtiyacı vardır. Deniz hakimiyetinin kurucu jeopolitik teorisyeni Amiral Alfred T. Mahan, Hint Okyanusu'nun stratejik önemini şu sözlerle vurgulamıştır: "Hint Okyanusu'nda deniz üstünlüğünü kim elde ederse, uluslararası sahnede önemli bir oyuncu olacaktır."¹

¹ "Indian Navy: A Formidable Blue Water Force in the Making", *Sps Naval Forces*, <https://www.spsnavalforces.com/story/?id=6516h=Indian-Navy-A-Formidable-Blue-Water-Force-in-the-Making>, (Erişim Tarihi: 06.09.2022).

Çin'in büyüyen deniz filosuna karşı koymaya çalışan Hindistan, 18 yıllık bir üretim sürecinin ardından 2,5 milyar dolara mal olan ilk yerli uçak gemisi INS Vikrant'ı denize indirmiştir.² Hindistan Başbakanı Narendra Modi, bu gelişmeyi "Tarihi bir gün ve önemli bir başarı" olarak nitelendirmiştir. Nitekim Çin, 3. uçak gemisini haziran ayında denize indirmiş ve filosunu genişletmişti. Hindistan'ın elinde ise halihazırda 2 tane uçak gemisi vardır. Uçak gemileri, uzak denizlerde olası bir savaş çıkması halinde önem arz etmektedir. Dünyada bir deniz gücü olabilmek açısından uçak gemisi sayıları kritik öneme sahiptir. Bu, dünya hegemonyası için yarışan devletler arasından değerli bir kriter olabilir.

² "India Launches Its First Home-Built Aircraft Carrier as the Nation Looks to Counter China's Growing Naval Fleet", *Daily Mail*, <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11174041/India-launches-home-built-2-5billion-aircraft-carrier-INS-Vikrant-counter-China-threat.html>, (Erişim Tarihi: 06.09.2022).

Yerli üretim uçak gemilerinin yanı sıra destroyer ve firkateynlerini de artıran Yeni Delhi, bu yılın Mayıs ayında iki savaş gemisini daha filosuna katmıştır. Bunlar, Hindistan'ın yerli savunma sektörünü geliştirmedeki kararlılığını göstermesi bakımından önemlidir. Savunma Bakanı Rajnath Singh, savaş gemileri projesinin Hindistan'ın stratejik gücünü ve donanmadaki başarısını yansıttığını söylemiştir.³

Donanmanın modernizasyonunda yaşanan gecikmeler, bir noktadan sonra tolere edilemez noktaya gelebilir. Çünkü Çin, stratejik limanlara ve askeri üslere erişim konusunda Hindistan'ın çok ilerisindedir. Bu yüzden Hindistan'ın deniz gücü geliştirme noktasında iddialı olmaktan başka seçeneği yoktur. Bu bağlamda Çin'e karşı koymak için Hindistan, saldırı denizaltıları, füze taşıyan savaş gemileri ve uçak gemileri başta olmak üzere donanmasını modernize etmeye koyulmuştur.

Deniz gücünü artırmak için Hindistan, ABD ve Fransa başta olmak üzere müttefik devletlerle işbirliğine ağırlık vermiş, Dörtlü Güvenlik Diyalogu (QUAD) çerçevesinde Japonya ve Avustralya'yla olan dayanışmasını da güçlendirmiştir. Ayrıca, 2018 yılında Hindistan-Fransa-Avustralya arasında stratejik bir ittifakın kurulması da gündeme gelmiştir.

Çok taraflı deniz tatbikatlarına aktif olarak katılan Hindistan, bölgesel güçlerden Tayland, Endonezya ve Japonya'nın yanı sıra İngiltere ve ABD'yle

tatbikatlar da gerçekleştirmektedir. Hindistan'ın halihazırda 2 uçak gemisi ve bir düzine denizaltısı dahil olmak üzere 295 deniz varlığına sahip olduğu bildirilmektedir.⁴

Hindistan Donanması

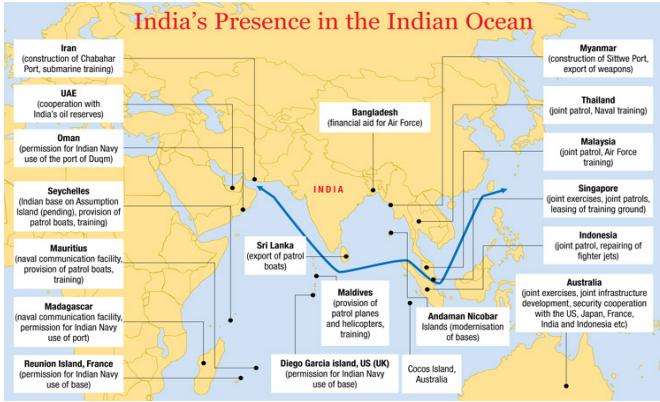
Hindistan Deniz Kuvvetleri; uçak gemileri, anti mayın gemileri, denizaltılar ve entegre helikopterler gibi alanlardaki boşluklarını gidermeye çalışmaktadır. Ayrıca, uzun menzilli deniz keşif uçakları ve yüksek irtifa uçakları yoluyla gözetim yeteneklerini geliştirmeye odaklanmıştır.

Hindistan, Andaman ve Nikobar Adaları'nda bir donanma servis komutanlığı kurmanın yanı sıra adalarda ilave birlikler, savaş gemileri, uçaklar ve insansız hava araçları için yeni tesisler kurmak ve mevcut askeri tesisleri güçlendirmek için 10 yıllık bir plan geliştirmiştir. Andaman ve Nicobar sadece stratejik açıdan önemli değil, aynı zamanda Hindistan'ın hava savunma radarları (HADR) kurma çabaları için de kritik bir üs haline gelmiştir. Donanma'nın üçüncü havacılık merkezi Kuzey Andaman'da bulunmaktadır. Ayrıca Hindistan, Madagaskar ve Mauritius'ta hava üsleri ve Donanma gözetleme tesisleri kurmuştur.

⁴ Aynı yer.

³ "India's Naval Strength is Growing but Not Enough", *Rasha Anirveda*, <https://raksha-anirveda.com/indias-naval-strength-is-growing-but-not-enough/>, [Erişim Tarihi: 06.09.2022].

Görsel 1: Hindistan'ın Hint Okyanusu'ndaki Varlığı

Kaynak: "Indian Navy: A Formidable Blue Water Force in the Making", *Sps Naval Forces*, <https://www.spsnavalforces.com/story/?id=651&h=Indian-Navy-A-Formidable-Blue-Water-Force-in-the-Making>, [Erişim Tarihi: 06.09.2022].

Denizden gelecek tehditleri izlemek ve hava navy alan farkındalığını artırmak Yeni Delhi yakınlarında Bilgi Yönetimi ve Analiz Merkezi kurulmuştur. Bu merkez, deniz güvenliğinin artırılması amacıyla dost ülkelerle gemilerin gerçek zamanlı bilgilerini paylaşmaktadır. Hindistan Donanması, son yıllarda muharebe yeteneklerinin geliştirilmesinde, ayrıca silah ve teçhizat yapımında büyük ilerleme kaydetmektedir. Denizcilik Yetenek Perspektif Planı'na göre Hindistan Donanması; 2027 yılına kadar 200 gemi, 500 uçak ve 24 saldırı denizaltısına sahip olmayı hedeflemektedir. Halihazırda Donanma'nın yaklaşık 132 gemisi, 220 uçağı ve 17 denizaltısı vardır. Bunun yanı sıra Hindistan, denizaltı filosunu yeni Arihant sınıfı nükleer enerjili saldırı gemileriyle modernize etmeyi planlamaktadır.

Hindistan'ın uçak gemilerini incelediğimizde şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. Yeni Delhi'nin elinde halihazırda 2 tane uçak gemisi vardır.

Birincisi Sovyetlerden kalma "INS Vikramaditya" adlı gemidir. 34 uçak kapasitesine sahip olan gemi, 2004 yılında satın alınmış, modernize edilmiş ve 2013 yılında denize indirilmiştir. İkinci uçak gemisi ise yerli üretim olarak üretilen "INS Vikrant" adlı gemidir. 1.600 mürettebat ve 30 uçaklık kapasiteye sahip olan adlı geminin üretimine 2013 yılında başlanmış ve 2022 yılında denize indirilmiştir.⁵ Üçüncü uçak gemisi ise halen planlama aşamasındadır. Hindistan, uçak gemisi alanında Rusya, ABD, Fransa, İngiltere ve Çin'den sonra dünyada altıncı sırada gelmektedir.

"Mavi Su Donanması" olarak nitelendirilen Hint Donanması'nın dünya klasında bir askeri kapasiteye sahip olması için önünde büyük zorluklar vardır. Bu zorluklardan biri de bütçe desteğidir. Hindistan'ın askeri harcamaları, son beş yıldır önemli bir artış kaydetmemiştir. Dünyanın en güçlü 7. donanması olarak kabul edilmekle birlikte deniz kuvvetlerine ayrılan bütçe, diğer dünya güçlerine göre oldukça geridedir. Hindistan'ın toplam askeri harcamasının sadece yüzde 15'i donanmaya ayrılmaktadır.

QUAD'taki müttefikleriyle kıyaslamak gerekirse ABD'nin askeri harcamalarının yaklaşık yüzde 30'u, Avustralya ve Japonya'nın askeri harcamalarının ise sırasıyla yaklaşık yüzde 25 ve yüzde 23'i donanmalara ayrılmaktadır. Çin'den resmi rakamlar elde etmek zor olsa da raporlar, Çin'in genel olarak ordusuna Hindistan'ın neredeyse üç katı kadar harcama yaptığını göstermektedir.⁶ Bir "Deniz Ulusu" olarak anılmasına rağmen

⁵ "India Launches...", *agm*.

⁶ "Indian Navy...", *agm*.

Hindistan'ın Donanması'na ayırdığı bütçe, hem müttefikleri hem de en güçlü rakibinden daha düşüktür.

Hindistan Donanması'nın gelişimini engelleyen bir diğer faktör de ülkenin savunma sanayi üretim kapasitesidir. Halihazırda ülkenin 5 büyük gemi inşa fabrikası vardır; ancak bu büyük ölçekli gemi inşa endüstrileri, ciddi bürokratik engeller nedeniyle düşük üretim ve zayıf organizasyon ve yönetim sorunları geliştirmiştir. Bu kronik sorunlar sebebiyle büyük askeri gemilerin inşası çok uzun zaman almaktadır. Kayda değer bir başka sorun da yapım aşamasındaki bazı gemilerin, aşamalı olarak kullanımdan kaldırılanların yerini alacak olmasıdır. Örneğin, ortalama olarak her 2-3 gemiden biri, kullanımdan kaldırılan gemilerin yerini almaktadır. Bu nedenle Donanma'nın büyümesi zaman almaktadır.

Bunun dışında Hindistan Donanması'nın da hızlı çözümler üretebilmesi için veri analitiği ve yapay zeka gibi yeni çağ teknolojilerini benimsemesi gerekmektedir. Örneğin Hint Donanması, şimdiye kadar denizaltı filosunun verimliliğini artırmak yerine daha çok filoyu büyütme odaklanmıştır. Bu yüzden Hindistan'ın büyük bir küresel oyuncu olması, donanma gücünü ve deniz stratejisini uyumlu şekilde geliştirebilmesi için önünde uzun bir yol vardır.

Hindistan'ın Deniz Doktrini ve Stratejisi

Hint Donanması, bölgenin önde gelen bir deniz gücü olmaya ve uzak denizlerdeki hakimiyetini artırmaya çalışmaktadır.

Hindistan'ın deniz stratejisi hem Hint Okyanusu hem de Pasifik'te deniz gücünü genişletmek üzerine kurulmuştur. Bu, Hindistan'ın dış politikadaki "doğru doğru bak" ve "doğruya doğru hareket et" ilkelerinin birer parçasıdır. Donanma, 7516 km'lik sahil şeridinden başlamak üzere yakın denizlerdeki etkinliğini ve angajmanını genişletmektedir. Ancak Donanma'nın rolü yalnızca kıyı şeridini korumakla sınırlı değildir. Deniz terörü, korsanla mücadele, kaçakçılık, yasadışı ve düzensiz balıkçılık, kaçak avcılık ve deniz güvenliği gibi sayısız zorluk bulunmaktadır. Hint Donanması, Pasifik'teki Hint diasporasının korunması, doğal afetler sırasında tahliyesi veya bu diasporaya insani yardım yapılması gibi uzak deniz görevlerine de ağırlık vermeye başlamıştır. Bu bağlamda bölge devletlerine yönelik liman ziyaretleri ve uluslararası ortaklarla deniz tatbikatlarına katılım sayısı da büyük ölçüde artmıştır.

Özellikle yeni uçak gemilerinin ve saldırı denizaltılarının inşasının tamamlanması, donanmanın modernize edilmesi ve deniz alanı farkındalığı yeteneklerinin geliştirilmesi, Hindistan'ın Hint Okyanusu'nda artan Çin etkisine karşı koyabilmesini kolaylaştıracaktır.⁷

Hint Okyanusu kıyısındaki devletlerle askeri erişim anlaşması imzalamak suretiyle jeopolitik konuşumu güçlendirmeye çalışan Yeni Delhi, bu kapsamda stratejik konumda bulunan Endonezya'nın derin deniz limanı

⁷ "A Rising India in the Indian Ocean Needs a Strong Navy", CSIS, <https://www.csis.org/npfp/rising-india-indian-ocean-needs-strong-navy>, [Erişim Tarihi: 06.09.2022].

Sabang'a ve Umman'ın Duqm Limanı'na donanma ziyaretleri yapabilmesini öngören anlaşmalar imzalamıştır. Hindistan ayrıca, Hint Okyanusu ortasındaki Diego Garcia'daki bulunan ABD üssüne ait liman tesislerine ve Reunion Adası'ndaki Fransız üssüne erişim hakkı veren lojistik anlaşmaları imzalamıştır.

Hindistan ve Çin Donanmalarının Karşılaştırması

Hindistan, donanmada yaklaşık 10.000 subay ve 57.240 denizci dahil olmak üzere 67.000'den fazla aktif personele sahiptir. Çin Donanması ise 20.000'e kadar deniz piyadesi de dahil olmak üzere aktif hizmette 235.000'den fazla personele sahiptir.⁸ Ayrıca Çin Donanması, Hindistan'dan daha büyük ve daha gelişmiş denizaltı filosuna sahiptir. Örneğin Çin'in denizaltı filosu, 7 nükleer balistik füze denizaltısı (SSBN), 12 nükleer saldırı denizaltısı (SSN) ve 50'den fazla dizel saldırı denizaltısı dahil olmak üzere 70'den fazla denizaltıdan oluşmaktadır. Hindistan'ın denizaltı filosunda ise 15 dizel saldırı denizaltısı ve 2 adet nükleer balistik füze denizaltısı (SSBN) bulunmaktadır. Dolayısıyla Çin'in denizaltı filosu, Hindistan'inkinden üç kat daha büyüktür.

Uçak gemilerini karşılaştırdığımızda şöyle bir tablo ortaya çıkmaktadır. Yukarıda belirtildiği gibi, Hindistan'ın

elinde halihazırda 2 tane uçak gemisi vardır. Birincisi Rusya'dan alınan ve 2013 yılında denize indirilen "INS Vikramaditya" adlı gemidir. İkinci uçak gemisi ise yerli üretim olarak üretilen "INS Vikrant" adlı gemidir ve 2022 yılında denize indirilmiştir. Üçüncü uçak gemisi ise halen planlama aşamasındadır.

Çin'in elinde ise halihazırda 3 adet uçak gemisi vardır. Birincisi Sovyet üretimi Kuznetsov sınıfı gemidir. 2012 yılında hizmete giren söz konusu gemi, Çin'in 1998 yılında Ukrayna'dan aldığı Varyag uçak gemisinin iskeleti üzerine inşa edilmiştir. İkincisi ise yine Sovyetlerden prototip alınarak modernize edilen ve 2017 yılında denizlere indirilen bir gemidir. Bu, Çin'in ilk yerli gemisi olarak geçmektedir. Ancak tasarım olarak kendisine ait olmadığı için bazılarının göre yerli kabul edilmemektedir. Bu yıl hizmete giren Çin'in üçüncü uçak gemisi ise hem tasarım hem üretim açısından ülkenin ilk yerli uçak gemisi kabul edilmektedir.

Destroyer (muhrup gemi) alanında da benzer bir fark vardır. Çin, Hindistan'a kıyasla çok daha büyük bir destroyer filosuna sahiptir. Çin'in envanterindeki gelişmiş güdümlü füze destroyerleri, karadan havaya füzelere ek olarak uzun menzilli gemi savar seyir füzeleri, denizaltı karşıtı roketlerle donanmıştır. Bu destroyerler, 128 dikey fırlatma sistemi (VLS) silosuna sahiptir. Hindistan Donanması'nın INS Kolkata sınıfı destroyerleri ise dikey fırlatma hücrelerinde 32 karadan havaya füze ve 16 gemi savar füzesine sahiptir. Bu anlamda Çin'den daha az füze taşıyabilmektedir. Ayrıca Hindistan'ın

⁸ "India vs China: A Comparison of the Indian and Chinese (PLA) Navies", *Naval Technology*, <https://www.naval-technology.com/analysis/india-vs-china-indian-and-chinese-pla-navies-compared/>, [Erişim Tarihi: 06.09.2022].

kullandığı dünyanın en hızlı süperonik seyir füzesi olan BrahMos füzesi, Çin Donanması tarafından kullanılan YJ-18 süperonik füzelerden daha kısa bir menzile sahiptir. Çin'in toplamda 41 destroyerine karşılık Hindistan'ın 10 destroyeri bulunmaktadır. Firkateynler noktasında da büyük bir vardır. Çin'in 49 firkateynine karşılık Hindistan'ın 13 adet firkateyne sahiptir.⁹

Görsel 2: Hint Okyanusu'nda Hindistan-Çin Rekabeti

Kaynak: "India And China face off", *IP Defense Forum*, <https://ipdefenseforum.com/2019/04/india-and-china-face-off/>, (Erişim Tarihi: 06.09.2022).

Dünyanın en gelişmiş deniz devriye uçaklarından biri olan Boeing P-8I uçağı, Hint Donanması'nın Çin'in Hint Okyanusu'ndaki hareketlerini takip etmesine olanak tanımakta ve aynı zamanda denizaltı karşıtı ve su üstü harp görevlerini de desteklemektedir. Çin ise, havadan erken uyarı ve elektronik harp görev yetenekleriyle donatılmış deniz devriye ve deniz altı savar harp uçakları kullanmaktadır. Hindistan'ın gözetleme görevlerinde kullanacağı yeterli sayıda çok fonksiyonlu saldırı helikopteri yoktur. Çin ise yeni geliştirdiği Z-20

tipi helikopterini bünyesine katarak bu alanda gelişme kaydetmeye başlamıştır.

Sonuç

Hindistan, Çin'den gelecek saldırı tehdidine karşılık Hint Okyanusu'ndaki hakim konumunu güçlendirmeye odaklanmıştır. Hindistan'ın Andaman ve Nicobar Adaları'ndaki Komutanlığı, stratejik açıdan önemli bir bölgede bulunmaktadır. Çin'in Malakka Boğazı üzerinden Avrupa'ya uzanan deniz ticareti Andaman Denizi'nden geçmektedir. Dolayısıyla Hint Donanması'nın buradaki güçlü varlığı, Çin açısından bir güvenlik zafiyetine işaret etmektedir.

Hindistan, önemli bir donanma kabiliyetine sahip olsa da genel itibariyle bakıldığında deniz gücü halen yetersiz düzeydedir. Gemi yapımı büyük oranda ihmal edilmiştir. 5 tane gemi inşa fabrikası dışında tersanesi yoktur.¹⁰ Buna karşılık Çin, dünyanın en büyük gemi inşa endüstrisine sahiptir. Dünya gemi üretimindeki payı %40'tır. Hint tersanelerinin küresel üretimdeki payı ise %0.045'dir. Hint bandıralı gemilerin sadece %10'u Hindistan tersanelerinde inşa edilmiştir.

İlk yerli uçak gemisini yapması, Hindistan'ın küresel bir deniz gücü olması yolunda atılmış kritik bir adım olarak yorumlanmaktadır. Buna ek olarak Hindistan, 2030 yılına kadar 6'sı nükleer enerjili olmak üzere yerli olarak 24 denizaltı inşa etmeyi amaçlamaktadır.

¹⁰ "India Losing Naval Edge", *Tribune India*, <https://www.tribuneindia.com/news/comment/india-losing-naval-edge-379859>, (Erişim Tarihi: 06.09.2022).

⁹ "Comparison of India and China Military Strengths (2022)", *Global Fire Power*, <https://www.globalfirepower.com/countries-comparison-detail.php?country1=india&country2=china>, (Erişim Tarihi: 06.09.2022).

Halihazırda elinde 2 adet nükleer denizaltısı vardır. Bunlardan biri henüz test aşamasındadır. 2025 yılının sonunda 2 tane daha nükleer denizaltıya sahip olması beklenmektedir. Rusya'dan kiralanan nükleer denizaltı "INS Chakra" ise görev süresini doldurmasının ardından geçtiğimiz yıl iade edilmiştir.

Tüm bu faktörlerden hareketle Hindistan'ın küresel bir deniz gücü olduğunu söyleyemeyiz. Böyle bir statüye sahip olabilmesi için Hindistan'ın öncelikle gemi inşa endüstrisine yatırım yapması gerekir. 7 bin kilometrenin üzerinde kıyı şeride sahip olan ve Hint Okyanusu'na ismini veren ülke, en büyük rakibi Çin'in bölgedeki askeri varlığını artırması tehlikesiyle karşı karşıyadır. Mevcut modernizasyon çalışmaları, Çin Donanması'nın seviyesini yakalamak için yeterli değildir. Hindistan, yakın denizlerinde Çin tarafından kuşatılmış hissetmektedir. Sri Lanka'ya gelen Çin askeri araştırma gemisi, Hindistan'ın korkularını derinleştirmiştir. Eğer Hindistan, deniz gücünü geliştirme noktasında radikal adımlar atmazsa Çin'in çok daha gerisinde kalacaktır.

YAZAR

Dr. Cenk Tamer, 2014 yılında Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nden mezun olmuştur. Aynı yıl Gazi Üniversitesi Ortadoğu ve Afrika Çalışmaları Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine başlamıştır. 2016 yılında "1990 Sonrası İran'ın Irak Politikası" başlıklı teziyle master eğitimini tamamlayan Tamer, 2017 yılında ANKASAM'da Araştırma Asistanı olarak göreve başlamış ve aynı yıl Gazi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Doktora Programı'na kabul edilmiştir. Uzmanlık alanları İran, Mezhepler, Tasavvuf, Mehdilik, Kimlik Siyaseti ve Asya-Pasifik olan ve iyi derecede İngilizce bilen Tamer, Gazi Üniversitesindeki doktora eğitimini "Sosyal İnşacılık Teorisi ve Güvenikleştirme Yaklaşımı Çerçevesinde İran İslam Cumhuriyeti'nde Kimlik İnşası Süreci ve Mehdilik" adlı tez çalışmasıyla 2022 yılında tamamlamıştır. Şu anda ise ANKASAM'da Asya-Pasifik Uzmanı olarak görev almaktadır.

ANKASAM

STRATEJİK BAKIŞ

ÇANKAYA MAHALLESİ, CEMAL NADİR SOKAK, NO: 9, 06690, ÇANKAYA - ANKARA/TÜRKİYE
TEL: +90 312 474 00 46 · FAKS: +90 312 474 00 45 · E-POSTA: info@ankasam.org

COPYRIGHT © 2021

Bu yayının tüm hakları Ankara Kriz ve Siyaset Araştırmaları Merkezi'ne (ANKASAM) aittir. 5846 sayılı fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak göstererek yapılacak makul alıntılar dışında ANKASAM'ın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kavit ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayını, çoğaltması veya dağıtımı yapılamaz. Bu çalışmada yer alan görüş ve değerlendirmeler yazarına ait olup, kurumsal olarak ANKASAM'ın resmi görüşünü yansıtmaz.

PARA İLE SATILAMAZ